

ІННОВАЦІЙНА ПРАЦЯ З ПОЗИЦІЇ ТРІАДНОЇ МЕТРИКИ

Розглянуто термінологічну базу поняття інноваційна праця. Проаналізовано її сутнісну розгалуженість. Шляхом розгляду процесної моделі діяльності інноваційного підприємства визначено необхідність вирішення різних типів праці. Виходячи з достатності тріади для опису цілісності, обрано систему кругових сегментів діяльності, що включає три галузі. Спираючись на метричну систему надання інформації, побудовано визначення трьох типів праці. За основу формування визначення взято тріаду особистісних якостей сучасного фахівця.

Ключові слова: інноваційна праця, цикл праці, кругові сегменти діяльності, тріада особистості, технічна праця, творча праця.

Постановка проблеми. Безперервна необхідність до вдосконалення усіх оточуючих людство процесів призвела до формування в світі ери інноваційної економіки. Успішне існування та функціонування суб'єктів господарювання вже не можливе без розвиваючих заходів та програм. Головною рушійною силою будь-якого процесу є, звичайно, особистість та праця яку вона виконує. З огляду на вищесказане, необхідним є детальне дослідження інноваційної праці, як головної складової процесу розвитку сучасного підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням інноваційної праці сьогодні присвячено вже немало кількості праць як сучасних так і зарубіжних науковців [1-11]. Праці науковців різняться не лише сферою застосування, що є логічним, а і функціональним наповненням. Розбіжність в трактуванні методологічної основи практичної застосовності інноваційної праці сягає значних за шириною меж. Деякі роботи цілеспрямовано освітлюють дане визначення як творчу діяльність [5, 6, 10], інші ж описують інноваційну працю як мультифункціональний процес [7,8,9].

Виходячи з цього, доцільним вважаємо аналіз термінологічної бази поняття інноваційна праця та формування уточнюючого його визначення.

Метою роботи є аналіз термінологічної бази поняття інноваційна праця та формування узагальненого його визначення з позиції тріадної метрики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Термінологічна база інно-

ваційної праці є сьогодні достатньою кількісно та змістовно дуже різноплановою. За методологічну основу цього поняття науковці ставлять дуже розрізнені елементи, що призводить до сутнісного розкиду терміну інноваційна праця.

Семенікіна М. В. [1] в своїй роботі говорить що інноваційна праця спрямовується на створення нових засобів праці, які на відміну від предметів споживання не втрачаються в процесі споживання, а стають базою подальшого зростання національного багатства. Конкретизуючи вищесказане, М. В. Семенікіна генерує визначення: інноваційна праця – це трудова діяльність творчого змісту, яка спрямована на використання досягнень науково-технічного прогресу, розробку та впровадження нових ідей, проектів для вдосконалення технології, якісного оновлення асортименту продукції і послуг з метою ефективної реалізації їх на ринку [1].

Герасименко О. О. [2] стверджує, що інноваційність праці у сфері використання новинок передусім зумовлена потребою еволюції від репродуктивної до творчої діяльності, оскільки праця все більшою мірою ускладнюється за змістовим насиченням, вимагає постійного розвитку професійної компетентності працівників. Характерні риси інноваційної праці на стадії використання інновацій знаходять відображення в наступному [2]: застосування складних засобів праці у трудовій діяльності; мультиопераційність трудових процесів, їх багатоаспектність, різноплановість на відміну від монодіяльності за технократичною системою; обізнаність працівників у специфіці технологічних





процесів у цілому, а не лише їх окремих етапів та операцій; підвищення частки контрольних операцій, які вимагають особливого зосередження уваги, підвищеного психологічного навантаження; необхідність самостійного прийняття рішень, що забезпечують створення якісного кінцевого продукту праці [2].

Аналізуючи погляди О.О. Герасименко, можна припустити, що фахівець зайнятий інноваційною працею – це в першу чергу мультифункціональна особистість, що має достатній рівень знань та здатність самостійно приймати рішення, а інноваційна праця в свою чергу – мультиопераційний трудовий процес.

Колот А. М. [3], розглядаючи дану тематику, більшу увагу приділяє інтелектуальній змістовності, та говорить, що основою інноваційного розвитку підприємств є використання інноваційної праці, яка являє собою трудову діяльність з високою часткою знанневої, інтелектуальної, творчої компоненти і яка здатна задовольняти суспільні потреби з більшим корисним ефектом.

Не важко помітити, що усі вище наведені визначення мають одну плоскість застосування – це підприємство. Тобто, розглянуті поняття склалися авторами з позиції застосування інноваційної праці для розвитку саме підприємств.

Колот А. М. [4] у своїх працях приділяє увагу також і інноваційному розвитку освітньої сфери. Він проектує своє визначення саме на процес освітнього розвитку: інноваційна праця у вищій школі, конкретному університеті — це трудова діяльність, для якої характерною є висока частка знанневої, інтелектуальної, творчої компоненти і яка здатна задовольнити суспільні потреби в якісних освітніх послугах з найбільшим корисним ефектом.

Значну увагу приділено вченими різних країн інноваційній праці в ототожненні з творчою, науковою.

Російський словник економічних термінів [5] подає таке трактування інноваційної праці: інвестування інтелектуального рішення в розробку і отримання нового знання, раніше не застосовуваної ідеї по оновленню сфер життя людей і по-

дальший процес впровадження цього, з фіксованим отриманням додаткової цінності.

І. В. Скоблякова [6] виділяє наукову складову пріоритетною. Інноваційна праця - вид діяльності по відтворенню пошукових, фундаментальних (необхідної частини) і прикладних досліджень, проектних і дослідно-конструкторських робіт, маркетингових дій з метою залучення їх результатів у цивільно-правовий обіг для реалізації у вигляді інноваційного продукту.

В праці В. Р. Весніна [10] саме творчість є пріоритетною у визначенні: інноваційна праця - діяльність, при якій людина зайнята створенням нового в науці, економіці, мистецтві та інших сферах.

Найбільша частка існуючої термінологічної бази поняття інноваційна праця є дуже місткою змістовно.

А. Торан [7] розглядає інноваційну працю таким чином: виконання робіт та (або) надання послуг, спрямованих на: створення і організацію виробництва принципово нової або з новими споживчими властивостями продукції (товарів, робіт, послуг); створення і застосування нових або модернізацію існуючих способів (технологій) її виробництва, розповсюдження та використання; застосування структурних, фінансово-економічних, кадрових, інформаційних та інших інновацій. Дане визначення ширше за попередні, бо має в основі чотири функції: створення, застосування, розповсюдження та використання.

Коротко, але досить широко сутнісно трактує поняття інноваційної праці А. Авдєєв [8]: діяльність по створенню, освоєнню, поширенню та використанню інновацій. Дане визначення дуже широке за своїм змістом, воно включає в себе мультифункціональність, та об'єднує досить широкі за трудомісткістю та особистісним здібностям процеси.

Незначна кількість науковців розглядають інноваційну працю з позиції особистості та її компетентностей. Серед них Henry Mintzberg, [10], його визначення є наступним: інноваційна праця - психофізіологічний ресурс особистості для ви-



конання розумової праці, забезпечений необхідними задатками.

Е. Лутохіна [11] також формулює термін, ставлячи за основу фахівця. Інноваційна праця - така активність суб'єкта, при якій свій особистісний трудовий потенціал він використовує в якості основного засобу практичного впровадження якихось новаций, в результаті чого створюється інноваційний продукт і забезпечується зростання соціально-економічної ефективності.

Усі наведені визначення мають наукову цінність, вони складають термінологічну базу досить молодого поняття ін-

новаційна праця. Сутнісна та функціональна відмінність зумовлена різним кутом погляду авторів наведених робіт, та відмінною сферою практичного його застосування.

Для узагальненого та уточненого генерування визначення терміну інноваційна праця зацентруємо увагу на достатності опису будь-якого процесу з позиції тріади [13]. Та з огляду на процесну модель інноваційного або інноваційно спрямованого підприємства (рис. 1), вирізимо три типи праці, що складають основу успішної діяльності сучасного підприємства: творча, інноваційна та технічна.



Рис. 1. Спрощена процесна модель діяльності інноваційного підприємства

Головним рушійним двигуном розвитку усіх соціально-економічних процесів є особистість. Не кожен фахівець може виконувати конкретний тип праці, бо якісне її виконання залежить від особистих якостей та компетентностей. Р.Г. Баранцев [13] окреслює особистість як тріадну цілісність, яку можна описати властиво-

стями рацію, інтуїцію та емоцію. Комбінативна форма, в якій домінує аналітичний підхід, може взяти на себе роль рацію; ієрархічне дерево, зображуючи процес еволюції організмів, асоціюється з емоцією; параметрична система більше інших спирається на інтуїцію.



Рис. 2. Кругові сегменти діяльності

З огляду на достатність тріади для опису цілісності, усі види діяльності, що нас оточують, доцільно об'єднати у три групи, що складуть сегменти: прикладний, науковий та освітній (рис. 2) [14].

Прикладна діяльність – виробництво товарів, послуг на підприємствах різних видів економічної діяльності, включаючи органи місцевого самоврядування та виконавчої влади. З часом продукти перестають задовольняти наші потреби, бо потреби ростуть та змінюються. Отже, задля вирішення проблеми сегменту прикладної діяльності, виробники вимушені звернутися до представників тієї області діяльності, де генеруються нові знання, тобто до вчених. У результаті наукової діяльності вони знаходять рішення для проблеми. Але нові знання потрібно передати співробітникам прикладного сегмен-

та. Для цього існує освітній сегмент діяльності, завдання якого – перетворити нові знання в компетентність співробітників прикладного сегмента.

З огляду на тріаду сегментів діяльності, необхідним є формування визначення інноваційної праці на основі метричного підходу для кожного з них з урахуванням розрізнення типів праці у кожному з сегментів і спираючись на особистість та її якості як основу будь-якої діяльності.

Будь-яке підприємство функціонує задля задоволення різноманітних потреб, з огляду на це першочерговим є формування термінологічної бази з прикладної метрики, бо вона є джерелом проблем, і як наслідок, причиною функціонування двох наступних сегментів діяльності (табл.1).

Т а б л и ц я 1

Термінологічна база визначень з огляду на прикладну метрику

Змістовне навантаження у визначенні		Розкриття змістовного навантаження			
Термін		Творча праця	Інноваційна праця	Технічна праця	
Метрика	змісту	сукупність дій фахівця			
	сутності	що є			
		першоджерелом	механізмом	основою використання і експлуатації матеріально-технічної, інформаційної бази	
	рушійного двигуна розвитку діяльності інноваційно-спрямованого та інноваційного підприємства				
	умови	за умови її виконання			
		I	емоційно розкритою, інтуїтивно розвинутою, раціонально достатньою	високо-інтелектуально лабільною, емоційно вільною та раціонально спрямованою	емоційно стриманою, раціонально розвинутою та інтуїтивно достатньою
	P	особистістю			
	функції	шляхом			
		створення конкурентоспроможних інноваційних продуктів	впровадження та адаптації стратегічно важливих для підприємства інноваційних продуктів, процесів, маркетингових та організаційних технологій	якісного виконання встановлених технічно чітких дій	
цілі	забезпечуючи тим самим				
	динамічний розвиток та зростання підприємства		безперервний потік виробництва товарів, послуг та процесів		
джерело	спираючись на				
	особистість як головний рушійний двигун інноваційного прогресу		планові показники випуску та реалізації продукту підприємства		



Створення нових знань – єдиний шлях до розвитку соціально-економічних процесів та вирішення проблем у при-

кладній діяльності. У табл. 2 наведено визначення, що сформовано з позиції наукової метрики.

Т а б л и ц я 2

Термінологічна база визначень з огляду на наукову метрику

Змістовне навантаження у визначенні		Розкриття змістовного навантаження		
Термін		Творча праця	Інноваційна праця	Технічна праця
Метрика	змісту	сукупність розумових дій фахівця		
	сутності	що є		
		першоджерелом генерації	механізмом адаптації	основою використання і експлуатації
		нових знань		
	умови	за умови її виконання		
		I емоційно розкутою, інтуїтивно розвинутою, раціонально достатньою	високо-інтелектуально лабільною, емоційно вільною та раціонально спрямованою	емоційно стриманою, раціонально розвинутою та інтуїтивно достатньою
		E P	особистістю	
	функції	шляхом		
		створення нових конкурентоспроможних ідей та продуктів	впровадження нових ідей, проведення адаптаційних перетворень над інноваційними продуктами	якісного використання інноваційних ідей та продуктів
	цілі	забезпечуючи тим самим безперервний розвиток та оновлення будь-якої галузі науки		
джерело	спираючись на			
	стан сучасної економіки та конкретні перешкоди на шляху її розвитку			

Знання не мають практичної значимості у разі неможливості їх прикладного використання. З'єднуючою ланкою між прикладною діяльністю та науковою є освітня, що на сьогодні потребує значних перетворень. Освітня ланка є ба-

зою формування особистісних компетенцій майбутнього фахівця для прикладної діяльності. Саме у термінологічній базі цього сегменту визначення базуються на особистісних якостях та здатностях (табл. 3).



Т а б л и ц я 3

Термінологічна база визначень з огляду на освітню метрику

Змістовне навантаження у визначенні		Розкриття змістовного навантаження			
Термін		Творча праця	Інноваційна праця	Технічна праця	
Метрика	змісту	сукупність дій працівника освітньої сфери			
	сутності	які скеровано на			
		модернізацію методично-навчального матеріалу, генерування інноваційних методів організації навчального процесу	аналіз, апробацію та адаптацію згенерованих методів організації навчально процесу, виявлення його слабких ділянок та пошук методів їх заміщення	використання і експлуатацію методологічної та інформаційної бази навчального процесу	
	умови	за умови її виконання особистістю, що має наступні пропорції особистісних якостей			
		I	раціональна достатність	раціональна спрямованість	інтуїтивна достатність
		E	інтуїтивна розвиненість	емоційна вільність	емоційна стриманість
	P	емоційна розкутість	висока інтелектуальна лабільність	раціональна розвиненість	
			та високої розвиненості когнетивної системи особистості		
	функції	шляхом якісної побудови освітнього процесу			
	цілі	спрямовано на формування конкурентоспроможних компетенцій шляхом розвитку фундаментальних особистих якостей майбутнього фахівця та розширенню його когнітивної системи			
джерело	спираючись на професійні методи організації навчального процесу викладачем як основу формування компетенцій особистості				

ISSN 2221-8440

ЧАСОПИС ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ № 3(11)/2013



Усі три метрики є взаємозалежними та витікаючими одна з одної. Проблематика прагматичної діяльності породжує необхідність розвитку та функціонування наукової, а впровадження результатів наукової – не можливо без освітньої. Інноваційна праця є ключовою в процесі ро-

звитку будь-якого з трьох сегментів діяльності.

Сучасна швидкоплинність соціально-економічних процесів зумовлена в першу чергу динамічним розвитком сучасного фахівця, що робить можливим об'єднання у особистості здатностей до різного типу



праці. Таким чином, робітник, що здатен до інноваційної праці, може, за можливості, виконувати додатково як творчу так і технічну роботу, підтримуючи тим самим процес інноваційного розвитку.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Сучасні соціально-економічні перетворення базуються на динамічно-розвиваючому фахівцеві, що має особистісний потенціал та здатність до різного типу праці. Головним двигуном є інноваційна праця, що посіла фундаментальне місце в усіх сегментах діяльності. Функціонал фахівця зайнятого інноваційною працею є термінологічно єдиним для загальної тріади діяльності, та змістовно різниться, що зумовлено продуктовою відмінністю мети діяльності кожного з сегментів. Сегментна модель діяльності є єдиною та непорушною, та не може бути порушеною або розривною.

Література

1. Семикіна М.В. Мотиваційні умови розвитку праці в умовах конкурентного середовища // Регіональні перспективи. - 2002. - № 3-4. - с. 234-236.
2. Герасименко О.О. Інноваційна праця: особливості змісту та соціально-економічної форми [Електронний ресурс] / О.О. Герасименко. – Режим доступу: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/547/1/Gerasumenko%20O%20O.pdf>
3. Колот А.М. Інноваційна праця та інтелектуальний капітал у системі факторів формування економіки знань / А.М. Колот // Економічна теорія. – 2007. №2. – С. 3-13.
4. Колот А.М. Інноваційно-інтелектуальні чинники розвитку вищої освіти як провідного інституту економіки знань [Електронний ресурс] / А.М. Колот. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vpru/Ekon/2009_7/2.pdf
5. Словник економічних термінів [Електронний ресурс] Економічний портал. – Режим доступу: <http://www.economicportal.ru/terms.html>

6. Скоблякова І.В. Інноваційні системи та венчурне фінансування / І.В. Скоблякова. - М., 2006.

7. Touraine A. Social transformations of the twentieth century // International Social Science journal. 1998. June. № 156. P. 165–171.

8. Авдєєв А. Управління персоналом. Оптимізація командної роботи: реінжинірингового технологія. Практикум. / А. Авдєєв. - М.: Фінанси і статистика, 2008.

9. Варенов А.В. Мотивація персоналу: гра чи робота / А.В. Варенов, С.Ю. Ісаєв. А. – М.: Речь, 2009.

10. Веснин В.Р. Управление персоналом. Теория и практика. Учебник / В.Р. Веснин. – М.: Проспект, 2009.

11. Mintzberg Henry. The Nature of Managerial / Henry Mintzberg. – New York: Harper & Row, 1973.

12. Лутохина Э. Креативная трудология: начала инноватики / Э. Лутохина - Мн., 2008. - 253 с.

13. Баранцев Р.Г. Тринитарный критерий целостности [Електронний ресурс] / Р. Г. Баранцев. Режим доступу: <http://www.trinitas.ru/rus/doc/0226/002a/02260063.htm>.

14. Практичні інструменти регіонального та місцевого розвитку: навч. посіб. / В.А. Рач [та ін.] / за заг. ред. проф. Рач В.А. – Луганськ: ТОВ «Віртуальна реальність», 2007. – 156 с.

References

1. Semykina MV Motivational conditions-development work in a competitive environment // Regional Perspectives. - 2002. - № 3-4. - P. 234-236.
2. Gerasimenko O. Innovative work: content and features of the socio-economic form [electronic resource] / AA Gerasimenko. – Mode of access: <http://ir.kneu.edu.ua:8080/bitstream/2010/547/1/Gerasumenko%20O%20O.pdf>
3. Colot AM Innovative work and intellectual capital in the system of factors shaping the knowledge economy / AM Colot // Economics. - 2007. Number 2. - S. 3-13.

4. Colot AM Innovation and intellectual factors of the higher education institution as a leading knowledge economy [electronic resource] / A. Colot. - Re-press access:

http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vpu/Ekon/2009_7/2.pdf

5. Dictionary of economic terms [electronic resource] Economic portal. - Mode of access: <http://www.economicportal.ru/terms.html>

6. Skoblyakov IV Innovation of the system and venture financing / IV Skoblyakov. - M., 2006.

7. Touraine A. Social transformations of the twentieth century // International Social Science journal. In 1998. June. Number 156. R. 165-171.

8. A. Avdeev management personnel scrape. Optimize Teamwork: Reinzhyrnyrhovoho technology. Workshop. / A. Avdeev. - Moscow: Finance and Statistics, 2008.

9. Varenov AV Motivation of staff: play or work / AV Varenov, S. Isaev. A. - M.: Speech, 2009.

10. Vesnin VR Management personnel handling. Theory and Practice. Tutorial / VR Vesnyan. - M.: Prospect, 2009.

11. Mintzberg Henry. The Nature of Managerial / Henry Mintzberg. - New York: Harper & Row, 1973.

12. E Lutohyna. Kreatyvnaya laborlogs: Principles of innovations / E. Lutohyna - Mn., 2008. - 253 p.

13. Barantsev RG Trynytarnyy crystal territorial integrity [electronic resource] / RG Barantsev. Access: <http://www.trinitas.ru/rus/doc/0226/002a/02260063.htm>.

14. Practical tools of regional and local development: studies. handbook. / VA Rach [et al.] / By the Society. yet. prof. Rach VA - Lugansk: LLC "virtual re-almist", 2007. - 156 p.

Щербатюк А. И.

Инновационный труд с позиции триадной метрики

Рассмотрена терминологическая база понятия инновационный труд. Проанализирована ее существенная разветвленность. Путем рассмотрения процессной модели деятельности инновационного предприятия определена необходимость выделения различных типов труда. Исходя из достаточности триады для описания целостности, выбрана система круговых сегментов деятельности, включающая три области. Опираясь на метрическую систему предоставления информации, построено определение трех типов труда. За основу формирования определения взята триада личностных качеств современного специалиста.

Ключевые слова: инновационный труд, цикл работы, круговые сегменты деятельности, триада личности, технический труд, творческий труд.

Shcherbatyuk A. I.

Innovative labor the from point triadic metric

We considered the terminological base concepts innovative work. Analyzed its branching. Determined the need for different types of labor. Elected metric system for building define the three types of labor. The basis of determining the form taken triad personality traits of modern specialist.

Keywords: innovative labor, the cycle of labor, circular segments of activity, the triad of personality, technical labor, creative labor.

Рецензент: Заблодська І. В. – доктор економічних наук, професор, Директор Луганської філії Інституту економіко-правових досліджень Національної академії наук України, м. Луганськ, Україна.

Reviewer: Zablodskaya I. – Professor, Ph.D. of Economics, Director of the Institute of economic and legal research Lugansk branch National academy sciences of Ukraine, Luhansk, Ukraine.

e-mail: zablodin@yandex.ru

*Стаття подана
18.07.2013 р.*

